

LUX FILM DAYS

3 FILM
24 NYELVEN
28 ORSZÁGBAN

© Komplizen Film

WESTERN

Valeska Grisebach filmje
Németország, Bulgária, Ausztria

WESTERN

VALESKA GRISEBACH FILMJE

Német munkások egy kisebb csoportját Bulgáriába küldik, hogy az ország déli részén, a görög határhoz közel található száraz, hegyvidéki területen egy vízturbinát helyezzen üzembe. Egy eldugott kis falu közelében állítják fel táborukat, és jelenlétüket egy német lobogó felvonásával is hangsúlyozzák, amit a helyi lakosok kissé provokatív, hódító gesztusként érzékelnek.

Ezzel kezdetét veszi a két csoport korántsem problémamentes együttélése, amelyet tovább súlyosbít, hogy (kevés kivétellel) egyik sem beszéli a másik nyelvét... Azonban Meinhard, az állítólagos exlégiós, aki anyagi okokból később építőmunkásnak állt, többször is jelét adja nyitottságának, és megteszi az első békés szándékú lépéseket a falubeliek felé. Ezzel ugyanakkor egyre jobban eltávolodik kollégáitól, akik csak magukkal vannak elfoglalva, meggyőződve felsőbbrendűségükről, a másokkal való együttérzés képességének teljes hiányában. A félresikerült gesztusoktól a tényleges közösségi élményekig eljutó Meinhard, a család és gyökerek nélküli antihős, végül többé-kevésbé beilleszkedik ebbe a sajátjától oly eltérő világba.

PERSPEKTÍVÁBA HELYEZÉS

Azzal, hogy német munkások egy csoportját állítja szembe egy eldugott bolgár falu lakóival, Valeska Grisebach német filmrendező szembesít minket az Európai Unió országai között feszülő óriási társadalmi-gazdasági és kulturális különbségekkel. A film tehát egy kiforratlan, még formálódóban lévő Európában játszódik, amely ugyanakkor egy kontrasztokkal teli földrajzi térség. És bár a találkozások emberi értelemben nyilvánvalóan gazdagítják a feleket, egyúttal kidomborítják az értékek, a szabályok és a magatartásformák különbözőségét is, amely megannyi félreértés és többé vagy kevésbé látens konfliktus okozója is.

E találkozások nyomán érezhető drámai feszültség ébred, amely csak a film legvégén oldódik fel, amikor a falu lakói elmennek a németek táborában szervezett buliba, ahol a zene és a tánc egyetemes nyelven végre megértik egymást. Az előítéletek leküzdésének szükségessége, a mások iránti tisztelet és nyitottság lesz ily módon a fő üzenete e furcsa westernfilmnek, amely elítéli a szegényebb partnerek lenézését és a velük szemben megnyilvánuló hódítói attitűdöt.

VOLT EGYSZER EGY VADKELET

Bulgária a 2007-ben bekövetkezett uniós csatlakozásáig egyfajta „terra incognita” volt a nyugati országok számára, amelyet főként a volt szovjet blokk egy részeként azonosítottak, jóllehet majd’ egy negyedszázada már független államként működött. A *Western* című film az emberi kapcsolatok ábrázolásával jól kiemeli azokat a továbbiakra is fennálló eltéréseket, melyek jellemzik e két európai, ám közös európai identitására még rá nem ébredt világot. Feltűnő például, hogy a német munkások kezdettől fogva úgy viselkednek, mint hódítók a meghódított területen: felhúzzák a nemzeti lobogót annak feltűnő hangsúlyozására, hogy kisajátították az építkezés idejére a tábor területétül szolgáló földdarabot; Meinhard szerez egy lovat, amelyről úgy gondolja, hogy vadon él, de az valójában Vanko nagybátyja, Adrian tulajdonja; Vincent illetlenül viselkedik a patakra fürdeni járó fiatal lányokkal, és gondolkodás nélkül elvezeti a vizet az amúgy is vízhiányban szenvedő faluból, mintha a saját igényeik elsőbbséget élveznének a helyi lakosok elhanyagolható szükségleteivel szemben; éjszaka felverik a falu csöndjét egy terepjáróval, hogy demonstrálják

© Komplizen Film

© Komplizen Film

© Komplizen Film

felsőbbrendű jelenlétüket, és elvegyék az esetleges betolakodók kedvét a területükre való behatolástól...

Valeska Grisebach filmje bővelkedik a jól ismert westernes elemekben: Meinhard, a kifürkészhetetlen tekintetű, magányos cowboy, aki szórén üli meg a lovat; a természetlen és sivatagos jellegű tájak, melyek a film lélegzetelállító kulisszáit adják; egy poros utcából álló kis falu a főtéren a westernekből elmaradhatatlan kocsmával, ahol a helyiek rakit iszogatva, pénzre menő kártyapartikkal ütik el a lassú időt; a két szembenálló csoport, melyek közül az egyik fejlettebbnek és civilizáltabbnak képzelet magát a másiknál – „Olyanok ezek a falvak, mint egy időutazás” – hangzik majd el az egyik német szájból egy terepjárós kirándulás alkalmával – stb.

E megvetéstől átitatott hangulatban Meinhard figurája szerencsére tompítja a két ellenséges és rosszindulatú csoport találkozásának életét. A nyelvi akadályok ellenére sikerül kapcsolatot létesítenie a helyiekkel, és megértéssel közeledni feléjük, ami utóbb konfliktushoz vezet a német táborban. Egyik este ugyanis a helyiek védelmére kel, amikor Vincent előáll azzal a tervvel, hogy elvezeti a falunak szánt vizet. Elmagyarázza, hogy a vizet már megfelelő mennyiségben beosztották három különböző helység között, mivel vízhiány van. Vincent azonban nem hallgatja meg, és durván rátámad, miközben Meinhard eltűnik a sötét éjszakában, mivel Vincent úgy véli, hogy szomszédai nehézségeinek már a pusztaság említésével Meinhard a saját tábora ellen fordult. A mások érdekeinek figyelembevétele, ami a művezető érveléséből teljességgel hiányzott, valójában a főhős és a falubeliek között lassacskán kiépülő kapcsolatok eredményeként jelenik meg, nyilvánvalóvá téve a párbeszéd fontosságát, amely mind emberi, mind társadalmi értelemben nélkülözhetetlen, hisz az teszi lehetővé olyan lényeges információk átadását, melyek nélkül az együttélés nem lehetséges.

EGY NEHÉZKES TALÁLKOZÁS

A munka azonban hamarosan leáll, és így a férfiak is dolog nélkül maradnak. A teherkocsi a munka folytatásához szükséges negyven tonna kavicsal csak nem akar megérkezni, és a kis német csapat idejét elsősorban a napsütés, a folyó és az alkohol tölti ki. A férfiak kínos várakozását a lelassult időben hosszú tájábrazoló totálképek és a rovarok zümmögése festi alá. Meinhard azonban sok időt tölt a faluban, és részt vesz a helyiek életében: segít egy kőfal építésénél, a dohánylevelek szárításánál stb. Úgy tűnik, az élet új értelmet nyer e gyökértelen, meglehetősen rejtélyes ember számára, akiről senki nem tudja, honnan jött – azt mondja magáról, hogy légiós volt, és se otthona, se családja, de ezen állításokat hitelt érdemlően semmi nem erősíti meg a filmben –, és aki se a táborban, se a faluban nem leli a helyét teljes mértékben. Meinhard folyamatosan ingázik a két helyszín között, legtöbbször az esti vagy éjszakai órákban, és a rendező a vándorlások idejét használja ki arra, hogy a film lassú, szinte bémult tempóját váratlan, olykor erőszakos cselekményekkel törje meg.

Egy alkalommal Vincent ráveti magát az éjszakában magányosan sétáló Meinhardra, és a földre teperi, és ez még háromszor történik meg a főhőssel a filmben. Először akkor, amikor Vanko ráugrik egy kamion tetejéről; egy darabig a földön gurulnak, de aztán a jelenet hirtelen kedvezőtlen fordulatot vesz a kamaszfiú szempontjából, aki elájul. Az eszméletvesztése egész ideje alatt azon tűnődik a néző, hogy vajon mi motiválhatta Vankót, és mit tesznek majd a falubeliek, amikor meglátják mozdulatlan testét, melyet Meinhard cipel vissza a faluba. Azonban mikor fölészmél, kiderül,

hogy csak meg akarta tréfálni Meinhardot, akit immár barátjának tekint. Ez tehát egy konkrét szándék és súlyos következmények nélküli epizóddá szelídül, amelynek jelentősége abban áll, hogy becsempészi a filmbe a két közösség közötti állandó feszültség szülte stresszt. A film vége felé Meinhardot ismét megtámadják egy éjszakai séta közben. Miután nem hajlandó visszaadni egy falubelinek a kártyán tőle elnyert pénzt, három férfi megtámadja és megveri, majd bedobják a folyóba és elmenekülnek. Meinhard csuromvizesen, a folyóparton tölti az éjszakát, majd másnap felveszik az úton a falubeliek, akik épp a német táborban szervezett buliba tartanak. Később, amikor a hangulat a táborban a tetőfokára hág, az egyik falubeli azzal vádolja meg Meinhardot, hogy lefeküdt egy falubeli lánnyal. A vita elfajul, a két férfi öltre megy, és Meinhard ismét a földön találja magát. „Ilyen az élet itt faluhelyen... Minden megtörténhet!” – vigasztalja őt Adrian a dulakodás után.

A film tehát két jól megkülönböztethető idősíki ritmusában halad előre: az egyik a nappali idősíki, mely elég folyamatos, és amelyet a visszafogott, civilizált kapcsolatok jellemeznek; a másik az éjszakai, amelyet viszont áthat egyfajta vadság, és amelyben brutális hirtelenséggel kitörnek a főszereplő körül felgyűlő indulatok. A főszereplő személye, aki elveszíti egyrészt munkatársai bizalmát, és közülük is különösen a főnökét, Vincentét, aki árulással vádolja, másrészt gyanakvást ébreszt a falubeliekben is, akik nem értik, miért akar oly makacsul beilleszkedni közéjük, és szemére vetik, hogy nem tartja meg velük szemben a kellő távolságot, valójában magába sűríti a film lényegi mondanivalóját, vagyis mindazt a nehézséget, amely akadályozza két olyan embercsoport igazi találkozását, melyet egy közös politikai identitás ellenére minden más tényező egymással szembeállít, és kiemeli, hogy egy ilyen igazi találkozás a másik iránti nyitottságon túl nagyfokú tiszteletet és körültekintést tesz szükségessé.

© Komplizen Film

TOVÁBBGONDOLÁSRA ÉRDEMES TÉMÁK

- A film elején Vincent elveszi egy fiatal bolgár lány kalapját, mely a vízbe esett, és azzal ugratja a leányt, sőt a bosszantásban odáig elmegy, hogy a víz alá nyomja a lány fejét. A film vége felé hasonló jelenetet látunk a német zászlóval, melyet a bolgárok megkaparintanak. Vajon mit sugall a két hasonló jelenet közötti szimmetria?
- „Mit keresel te itt?” – kérdi Adrian Meinhardtól a film legvégén, amikor visszaadja neki a bicskát, melyet unokaöccse, Vanko kapott tőle emlékül. A filmből kiolvasható részletek alapján gondolja Ön is végig: vajon mit kereshet Meinhard e barátságtalan helyen, ahol a falun kívül semmi sem történik, ahová a világ hírei – úgy tűnik – soha nem érnek el, ahol nincs se munka, se kényelem, se kulturális vagy sportesemények?
- A film – az egyértelmű, pontos közlés igénye nélkül – számos utalást tesz az ország történelmére vagy gazdasági helyzetére. Fel tudja idézni ezen utalások bármelyikét? Mit tesznek hozzá e kontextuális elemek a bolgár falu lakói és a német munkások találkozásának történetéhez?

© Komplizen Film

les grignoux

EURÓPAI FILMEK EURÓPAIAKNAK

A tavaly immár a 10. évfordulóját ünneplő LUX FILMDÍJ továbbra is a műfajok és hangnemek elképesztő változatosságát vonultatja fel a tehetséges fiatal európai rendezők alkotásain keresztül. Az Európai Parlament bemutatja a 2017. évi LUX FILMDÍJÉRT versengő 3 filmet:

120 DOBBANÁS PERCENKÉNT (*120 battements par minute*), Robin Campillo filmje, Franciaország

SAMEBLOD (*Sami Blood*), Amanda Kernell filmje, Svédország, Norvégia, Dánia

WESTERN, Valeska Grisebach filmje, Németország, Bulgária, Ausztria

A filmek mind aktuális kérdéseket vetnek fel, és sok együttérzéssel és értelemmel mutatják be, hogy mi foglalkoztatja Európát jelenleg. A bemutatott szereplők megfigyelik az őket körülvevő világot, hogy megértsék annak valóságát, valamint azokat a társadalmakat és közösségeket, melyekhez tartoznak. Miközben a mozgókép keltette érzelmek prizmáján átszűrve bemutatják a mi történeteinket, e filmek kiemelik az európai filmművészet magas színvonalát és változatosságát, és annak a társadalmi értékek és a kulturális közösségek formálásában elfoglalt fontos helyét. Kérjük, tekintse meg ezeket az alkotásokat az immár 6. ízben megrendezett LUX FILMNAPOK keretében!

LUX FILMDÍJ

A kultúra alapvető szerepet játszik társadalmaink kialakításában.

Ezt szem előtt tartva, az Európai Parlament 2007-ben létrehozta a LUX FILMDÍJAT. Ezzel kíván hozzájárulni az európai filmek Európán belüli szélesebb körű forgalmazásához, és előmozdítani a megkerülhetetlen társadalmi kérdések európai szintű megvitatását.

A LUX FILMDÍJ kivételes kezdeményezés. Míg a legtöbb európai koprodukciót csak a származási országában játsszák és – még az EU-n belül is – ritkán forgalmazzák máshol, a LUX FILMDÍJ megadja azt a ritka lehetőséget három európai filmnek, hogy az EU 24 hivatalos nyelvén feliratozzák őket.

A LUX FILMDÍJ győzteséről az Európai Parlament képviselői szavaznak, a győztest 2017. november 15-én hirdetik ki.

LUX FILMNAPOK

A LUX FILMDÍJ nyomán született meg a LUX FILMNAPOK rendezvény. 2012 óta a LUX FILMDÍJÉRT versengő három filmet a LUX FILMNAPOK keretében mutatják be a szélesebb európai közönségnek.

A LUX FILMNAPOK keretében szeretnénk Önt meghívni egy felejthetetlen kulturális élményt nyújtó, határokon átvívelő eseményre. Októbertől és decembertől között csatlakozhat Európa mozirajongóihoz, és megtekintheti a három filmet az Európai Unió 24 hivatalos nyelvén valamelyikén. Ne felejtse el szavazni a kedvenc filmjére honlapunkon: luxprize.eu vagy Facebook oldalunkon!

KÖZÖNSÉGDÍJ

A LUX FILMDÍJ közönségdíját a nézők kedvenc filmje kapja. Adja le szavazatát a három film egyikére 2018. január 31-ig! Ha szerencséje van, 2018 júliusában az Európai Parlament meghívására részt vehet a Karlovy Vary-i Nemzetközi Filmfesztiválon, és Ön jelentheti be a közönségdíjat elnyerő film címét.

NÉZZE MEG,
VITASSA
MEG,
SZAVAZZON!

@luxprize

#luxprize

LUX
PRIZE
.EU

RENDEZŐ: Valeska Grisebach

FORGATÓKÖNYV: Valeska Grisebach

SZEREPLŐK: Meinhard Neumann, Reinhardt Wetrek, Syuleyman Alilov Letifov, Veneta Frangova, Vyara Borisova

OPERATŐR: Bernhard Keller

PRODUCER: Jonas Dornbach, Janine Jackowski, Maren Ade, Valeska Grisebach, Michel Merkt

GYÁRTÁS: Komplizen Film, Chouchkov Brothers, Coop99 Filmproduktion, KNM és ZDF-Das Kleine Fernsehspiel

ÉV: 2017

IDŐTARTAM: 119'

MŰFAJ: szerzői film

ORSZÁG: Németország, Bulgária, Ausztria

EREDETI NYELV: német, bolgár, angol

A kézirat 2017 augusztusában készült

